

B I P T

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

**UPDATE VAN 11 SEPTEMBER 2017 VAN HET ADVIES VAN HET BIPT VAN
18 FEBRUARI 2009 BETREFFENDE DE BEPALING EN DE VOORWAARDEN
VOOR HET BESCHIKBAAR STELLEN VAN DE
BASISIDENTIFICATIEGEGEVENS DOOR DE AANBIEDERS VAN
TELEFONIEDIENSTEN AAN DE UITGEVERS VAN TELEFOONGIDSSEN EN AAN
DE AANBIEDERS VAN INLICHTINGENDIENSTEN**

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1. Context.....	3
Hoofdstuk 2. Juridisch kader	3
2.1. NATIONAAL WETTELIJK KADER.....	3
2.2. EUROPESE RECHTSpraak.....	5
2.2.1. <i>Begrip relevante informatie en kost van het ter beschikking stellen</i>	5
2.2.2. <i>Abonneegegevens van derden</i>	6
2.2.3. <i>Overdracht van abonneegegevens aan aanbieders uit andere Lidstaten</i>	7
Hoofdstuk 3: Visie van het BIPT	7
3.1. NOODZAKELIJKE ABONNEEGEGEVENS	7
3.2. VOORWAARDEN VOOR DE OVERDRACHT VAN DE NOODZAKELIJKE IDENTIFICATIEGEGEVENS.....	8
3.3. GEBRUIK VAN ABONNEEGEGEVENS.....	9

Hoofdstuk 1. Context

Het advies van het BIPT van 18 februari 2009 aangaande de abonneegegevens werd ingegeven door de talrijke vragen die het BIPT ontving over de informatie die de aanbieders van telefoondiensten aan de uitgevers van telefoongidsen en aan de aanbieders van inlichtingendiensten moeten meedelen, alsook over de voorwaarden inzake mededeling van deze gegevens.

Inmiddels werd de universele dienstverplichting op vlak van telefoongidsen en inlichtingendiensten bij koninklijk besluit van 15 december 2013 opgeheven. Dit gebeurde op advies van het BIPT nadat een marktanalyse aantoonde dat deze diensten of vergelijkbare diensten ruimschoots toegankelijk zijn.¹

Het BIPT monitort de beschikbaarheid van telefoongidsen en inlichtingendiensten en hun alternatieven. Naar aanleiding daarvan is de noodzaak gebleken de aanbieders van telefoniediensten te wijzen op hun verplichtingen inzake de overdracht van abonneegegevens aan de aanbieders van telefoondiensten en aan de uitgevers van telefoongidsen, alsook duidelijkheid te verschaffen over de draagwijde ervan.

Daartoe wordt het advies van 18 februari 2009 herwerkt in het licht van de recente ontwikkelingen.

Het BIPT benadrukt dat dit advies niet belet dat men bij hergebruik van informatie uit de telefoongidsen steeds de huidige en toekomstige wetgeving op de bescherming van persoonsgegevens dient na te leven.²

Hoofdstuk 2. Juridisch kader

2.1. Nationaal wettelijk kader

Het BIPT benadrukt dat de opheffing van de universele dienstverplichting inzake telefoongidsen en telefonische inlichtingendiensten de verplichting inzake de overdracht van abonneegegevens onverlet laat.

Overeenkomstig de artikelen 45 en 46 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna "WEC") zijn de aanbieders van openbare telefoondiensten verplicht om onder billijke, redelijke en niet-discriminerende, technische, financiële en commerciële voorwaarden de noodzakelijke abonneegegevens ter beschikking aan de personen die bij het BIPT een aangifte hebben gedaan voor het vervaardigen, verkopen of verspreiden van een

¹ Advies van de Raad van het BIPT van 24 mei 2013 betreffende de opheffing van de universeledienstverplichtingen inzake de verstrekking van de universele inlichtingendienst en de beschikbaarstelling van de universele telefoongids. <http://www.bipt.be/nl/operators/telecom/universele-dienst/advies-van-de-raad-van-het-bipt-van-24-mei-2013-betreffende-de-opheffing-van-de-universeledienstverplichtingen-inzake-de-verstrekking-van-de-universele-inlichtingendienst-en-de-beschikbaarstelling-van-de-universele-telefoongids>

² Wet van 8 december 1992 voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, en met ingang van 25 mei 2018 de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (« algemene verordening gegevensbescherming »).

telefoongids of voor het verstrekken van een telefooninlichtingendienst. Hierbij worden de gegevens weggelaten met betrekking tot de abonnees die gevraagd hebben niet te worden opgenomen in een telefoongids of telefooninlichtingendienst.

De wijze waarop de abonnees door de aanbieders van telefoondiensten om toestemming worden gevraagd om hun data te verwerken met het oog op de levering van telefoongidsen en telefooninlichtingendiensten wordt geregeld in artikel 133 WEC.³

Meer verduidelijking aangaande de notie « noodzakelijke abonneegegevens » wordt gegeven in artikel 1,4° van het koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de voorwaarden waaronder de telefoongidsen worden vervaardigd, verkocht of verspreid, de inhoud en de vorm van de aangifte die bij het Instituut moet worden gedaan:

Art. 1, 4° "minimale abonneegegevens": de minimale persoonsgebonden gegevens waarmee de eindgebruiker van de aansluiting kan worden geïdentificeerd en die bestaan uit:

- a) de naam of de firmanaam van de persoon die daartoe is aangewezen door de abonnee;*
- b) de initiaal of initialen van de gebruikelijke voornaam in geval van een gebruiker die een natuurlijke persoon is;*
- c) het adres van de gebruiker met vermelding van de straatnaam, van het huisnummer en van de gemeente.*

Eenzelfde definitie wordt hernomen in artikel 1, 4° van het koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de telefooninlichtingendiensten.

Voormelde gegevens moeten « minimaal » aan de aanbieders van een telefoongids of telefooninlichtingendienst worden overgedragen. Bijkomende data kan ook ter beschikking gesteld worden, op voorwaarde dat de betrokken abonnee hier duidelijke mee heeft ingestemd. Artikel 4 van voormelde KB's van 27 april 2007 preciseert dienaangaande:

Art.4. De abonneegegevens worden beperkt tot de minimale abonneegegevens, tenzij de abonnee zonder de minste dubbelzinnigheid zijn toestemming heeft verleend om aanvullende gegevens te publiceren, met inbegrip van de volledige voornaam, de beroepsbezigheid van de eindgebruiker, alsook de personen die met hem samenwonen en

³ Art. 133 WEC: « De aanbieders van de openbare telefoniedienst brengen hun abonnees, kosteloos en vooraleer zij opgenomen worden in een telefoongids of een telefooninlichtingendienst, op de hoogte van:

1° de doeleinden van de telefoongids of de telefooninlichtingendienst;

2° het gratis karakter van de opname in de telefoongids of de telefooninlichtingendienst;

3° in voorkomend geval, de toepassingen van de telefoongids of de telefooninlichtingendienst die afwijken van het zoeken van persoonsgegevens op basis van de naam en, in voorkomend geval, de woon-, verblijf- of vestigingsplaats van de abonnees.

Enkel de persoonsgegevens die relevant zijn voor de doeleinden zoals medegedeeld overeenkomstig het eerste lid en waarvan de betrokken abonnee heeft aangegeven dat zij opgenomen mogen worden in de betrokken telefoongids of de telefooninlichtingendienst mogen opgenomen worden in die telefoongids of telefooninlichtingendienst.

Hiertoe stelt de operator twee aparte vragen aan de abonnee :

1° of hij wenst dat zijn adresgegevens vermeld worden in de universele telefoongids en in de universele inlichtingendienst;

2° of hij wenst dat zijn adresgegevens worden vermeld in andere telefoongidsen of andere inlichtingendiensten.

Voor de opname of het niet opnemen in de telefoongids of de telefooninlichtingendienst van de minimale persoonsgegevens van een abonnee mag geen vergoeding gevraagd worden.

Indien de telefoongids of de telefooninlichtingendienst gebruikt kan worden voor andere toepassingen dan het zoeken van persoonsgegevens op basis van de naam en, in voorkomend geval, de woon-, verblijf- of vestigingsplaats van de abonnee, mag de telefoongids of de telefooninlichtingendienst deze toepassingen slechts aanbieden, indien de betrokken abonnee daarvoor zijn duidelijke toestemming heeft gegeven.

Onder toestemming in de zin van dit artikel wordt verstaan de vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting, waarmee de betrokken abonnee of zijn wettelijke vertegenwoordiger aanvaardt dat persoonsgegevens die op hem betrekking hebben, voor de in het vorige lid bedoelde toepassing worden verwerkt. »

die onder hun eigen naam wensen te worden vermeld. Die minimale gegevens worden gratis vermeld voorzover de eindgebruikers onder de categorie vallen, bedoeld in artikel 2, § 1, 5°, van dit besluit (en voor zover zij gevestigd zijn in de geografische zones die door de gids worden gedekt).

2.2. Europese rechtspraak

De nationale bepalingen inzake de overdracht van abonneegegevens aan aanbieders van telefoongidsen of telefooninlichtingendiensten traden in voege naar aanleiding van de omzetting van de richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische communicatienetwerken en – diensten (hierna « Universeledienstrichtlijn »).

Deze bepaalt in artikel 25:

*« 1. De lidstaten zorgen ervoor dat abonnees van openbare telefoondiensten het recht hebben op vermelding in de in artikel 5, lid 1, onder a), genoemde openbare telefoongids en dat hun gegevens beschikbaar worden gemaakt voor de verstrekkers van telefooninlichtingendiensten en/of telefoongidsen overeenkomstig lid 2.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat alle ondernemingen die telefoonnummers aan abonnees toekennen, aan alle redelijke verzoeken voldoen om, ten behoeve van het verstrekken van openbare telefooninlichtingendiensten en telefoongidsen, de relevante informatie in een overeengekomen formaat beschikbaar te stellen op billijke, objectieve, kostengeoriënteerde en niet-discriminerende voorwaarden. »*

De Universeledienstrichtlijn werd vooraf gegaan door de richtlijn 98/10/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 1998 inzake de toepassing van Open Network Provision op spraaktelefonie en inzake de universele telecommunicatiedienst in een door concurrentie gekenmerkt klimaat (hierna « ONP-richtlijn »). De ONP-richtlijn, ingetrokken bij de richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002, bepaalde in artikel 6, 3 dat alle organisaties die telefoonnummers toewijzen aan abonnees, alle redelijke verzoeken moeten honoreren om de relevante informatie in een overeengekomen formaat beschikbaar te stellen aan aanbieders van telefoongidsen of telefooninlichtingendiensten op billijke, kostengeoriënteerde en niet-discriminerende voorwaarden.

De bepalingen inzake de overdracht van relevante informatie aan aanbieders van telefoongidsen of telefooninlichtingendiensten uit beide richtlijnen werden geanalyseerd in diverse arresten van het Europees Hof van Justitie.

2.2.1. Begrip relevante informatie en kost van het ter beschikking stellen

De interpretatie van artikel 6, 3 van de ONP-richtlijn maakte het voorwerp uit van een arrest van het Europees Hof van Justitie van 25 november 2004.⁴

Aanleiding van het arrest was het geschil tussen enerzijds Denda Multimedia B.V. en Topware CD-Service (hierna gezamenlijk « Denda » genoemd) en anderzijds KPN. Denda wenste een elektronische telefoongids uit te geven maar was niet akkoord met de prijs en de voorwaarden waaronder KPN de abonneegegevens van haar vaste openbare telefoondienst wou overdragen. Er werd tevens geweigerd om extra gegevens aan Denda te verstrekken.

⁴ Arrest van het Hof (Eerste kamer) van 25 november 2004, gewezen in Zaak C-109/03 - KPN Telecom BV tegen Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA).

In de vraagstelling werd als voorbeeld van dergelijke aanvullende informatie volgende data aangeduid: « *extra vermelding van een beroep, van een andere naam, in een andere gemeente of van mobiele telefoonnummers* ».

Het geschil mondde uit in een prejudiciële vraag gesteld aan het Europees Hof van Justitie.

Het Hof oordeelde dat de term „relevante informatie" in beginsel volgende data omvat:

- naam;
- adres, postcode inbegrepen;
- het (de) telefoonnummer(s) aan de abonnees

Lidstaten mogen echter vrij voorzien dat andere gegevens ter beschikking van de gebruikers zullen worden gesteld wanneer zij met het oog op de specifieke nationale omstandigheden noodzakelijk lijken voor de identificatie van de abonnees.

Inzake de kostprijs die wordt aangerekend voor de overdracht van abonneegegevens - zoals naam en adres van de personen, en het toegewezen telefoonnummer - mogen alleen de kosten in verband met de daadwerkelijke terbeschikkingstelling ervan in rekening worden gebracht. Voor de extra gegevens die men niet verplicht is ter beschikking van derden te stellen, mag behalve de kosten van deze terbeschikkingstelling ook de extra kosten voor het verkrijgen van deze gegevens worden aangerekend, voor zover is verzekerd dat de derden zonder discriminatie worden behandeld.

2.2.2. Abonneegegevens van derden

In het arrest van 5 mei 2011 oordeelde het Hof dat artikel 25, lid 2, van Universeledienstrichtlijn toelaat dat een nationale regeling de verplichting oplegt om niet alleen de gegevens van eigen abonnees, maar ook de gegevens van abonnees van derde ondernemingen waarover de ondernemingen die nummers toekennen beschikken aan aanbieders van telefooninlichtingendiensten en telefoongidsen te verstrekken.

Hiervoor moet niet opnieuw de toestemming van de abonnee gevraagd worden. Vereist is evenwel dat de abonnee effectief zijn toestemming verleend heeft voordat zijn basisgegevens in de telefoongids werd opgenomen. Tevens moet het gebruik ervan door derden beperkt blijven tot het uitgeven van vergelijkbare telefoongidsen. Worden de abonneegegevens voor andere doeleinden gebruikt, dan moet de abonnee hiervoor specifiek een nieuwe toestemming geven.⁵

Aan de basis van de uitspraak lag een geschil tussen GoYellow GmbH en Telix AG met Deutsche Telekom over de omvang van de gegevens die Deutsche Telekom GoYellow en Telix op basis van de Duitse wet ter beschikking moest stellen. Deutsche Telekom kent telefoonnummers toe en biedt tevens een telefooninlichtingendienst en telefoongidsen aan. Deze bevatten informatie over de eigen abonnees als abonneegegevens van derde ondernemingen, verkregen via de telefoondienstaanbieders die de telefoonnummers aan de betrokken abonnees hebben toegekend.

⁵ Arrest van het Hof (Derde kamer) van 5 mei 2011, gewezen in zaak C-543/09 - Deutsche Telekom AG tegen Bondsrepubliek Duitsland.

2.2.3. Overdracht van abonneegegevens aan aanbieders uit andere Lidstaten

Naar aanleiding van een geschil tussen de Belgische onderneming European Directory Assistance en de Nederlandse operatoren Tele2, Ziggo en Vodafone-Libertal omdat deze weigerden de basisgegevens (naam, adres, postcode, woonplaats en telefoonnummer) van hun Nederlandse abonnees over te maken aan een buitenlandse aanbieder van telefooninlichtingendiensten, werd een prejudiciële vraag gesteld aan het Europees Hof van Justitie

Op 15 maart 2017 oordeelde het Hof dat de Universeledienstrichtlijn geen onderscheid maakte tussen een verzoek om abonneegegevens dat is gedaan door een onderneming die is gevestigd in dezelfde lidstaat als degene tot wie dat verzoek is gericht, dan wel in een andere lidstaat. Dit is in overeenstemming met het doel van de richtlijn, nl. er voor zorgen dat door daadwerkelijke mededinging en keuzevrijheid in de gehele Unie diensten van hoge kwaliteit algemeen beschikbaar zijn. Een weigering zou overigens onverenigbaar zijn met het beginsel van non-discriminatie. Het Hof herhaalt dat niet opnieuw toestemming moet gevraagd worden aan de abonnee. De onderneming die telefoonnummers aan abonnees toekent, mag het tot de abonnee gerichte verzoek om toestemming dan ook niet in die zin formuleren dat in deze toestemming wordt gedifferentieerd naargelang van de lidstaat waaraan de hem betreffende gegevens kunnen worden doorgegeven.⁶

Hoofdstuk 3: Visie van het BIPT

In het licht van het huidig wetgevend kader en na analyse van de hierboven geanalyseerde jurisprudentie neemt het BIPT volgende standpunten in.

3.1. Noodzakelijke abonneegegevens

De noodzakelijke abonneegegevens die conform de artikelen 45 en 46 WEC aan de aanbieders van telefoongidsen telefooninlichtingendiensten moeten worden overgedragen, zijn de gegevens die nodig zijn voor de identificatie van een abonnee.

Het betreft minimaal:

- de naam en de initiaal van de voorna(a)m(en) van de gebruiker, zoals meegedeeld door de abonnee;
- het volledige adres van de gebruiker, zoals meegedeeld door de abonnee;
- het telefoonnummer dat door de operator aan deze gebruiker is toegewezen.

Enkel indien de abonnee aan zijn leverancier van de telefoondienst de wil heeft uitgedrukt om onderstaande aanvullende data op te nemen in een telefoongids of een inlichtingendienst, worden de volgende gegevens opgenomen in de noodzakelijke identificatiegegevens:

- het beroep van de gebruiker, zoals meegedeeld door de abonnee;
- de volledige voornaam van de gebruiker, zoals meegedeeld door de abonnee;
- de identiteit van de personen die met de eindgebruiker samenwonen en die onder hun eigen naam vermeld willen worden.

⁶ Arrest van het Hof (Tweede kamer) van 15 maart 2017, gewezen in zaak C-536/15 – Tel e2 (Netherlands) BV, Ziggo BV, Vodafone Libertel BV tegen Autoriteit Consument en Markt (ACM)

De Belgische wetgeving voorziet dat enkel de gegevens van de abonnees die gevraagd hebben niet te worden opgenomen in een telefoongids of telefooninlichtingendienst worden weggelaten. Indien de aanbieders van openbare telefoondiensten ook beschikken over de gegevens van abonnees van derde ondernemingen, worden deze eveneens overgedragen, met dien verstande dat:

- de abonnee effectief zijn toestemming verleend heeft voor de opname van zijn gegevens in de telefoongids/inlichtingendienst;
- het gebruik ervan beperkt blijft tot het uitgeven van vergelijkbare telefoongidsen en aanbieden van gelijkaardige telefooninlichtingendiensten. Worden de abonneegegevens voor andere doeleinden gebruikt, dan moet de abonnee hiervoor specifiek een nieuwe toestemming geven.

3.2. Voorwaarden voor de overdracht van de noodzakelijke identificatiegegevens

De noodzakelijke identificatiegegevens, zoals verduidelijkt in punt 3.1 worden gratis door de aanbieders van openbare telefoondiensten verstrekt aan alle uitgevers van telefoongidsen of leveranciers van inlichtingendiensten verstrekt, ongeacht hun vestigingsplaats.

Daarbij mogen alleen de kosten in rekening worden gebracht die verband houden met de concrete levering, met de daadwerkelijke beschikbaarstelling van de voormelde gegevens. Wij verwijzen hiervoor naar het arrest van het Europees Hof van Justitie van 25 november 2004, in de zaak C-109/03 (zie hierboven punt 2.2.1.) waarin het Hof stelde dat *“alleen de kosten in verband met de daadwerkelijke terbeschikkingstelling van deze gegevens aan derden door de aanbieder van de universele dienst in rekening mogen worden gebracht”*. In concreto, de noodzakelijke identificatiegegevens an sich zijn gratis, maar als het extraheren en of converteren van de betrokken data een kost vertegenwoordigt, kan deze doorgerekend worden aan de uitgevers van telefoongidsen en leveranciers van inlichtingendiensten.

De overige gegevens mogen de uitgevers van telefoongidsen of de leveranciers van inlichtingendiensten worden aangerekend onder billijke en niet-discriminerende commerciële voorwaarden.

3.3. Gebruik van abonneegegevens

Enkel de persoonsgegevens waarvan de betrokken abonnee overeenkomstig artikel 133 WEC heeft aangegeven dat zij mogen worden gebruikt voor telefoongidsen of de telefooninlichtingendienst mogen hierin worden opgenomen.

Zoals aangegeven in het arrest van 5 mei 2011 (zie punt 2.2.2) heeft deze toestemming betrekking op het doel van de publicatie van de persoonsgegevens in een openbare telefoongids of mededeling via een telefooninlichtingendienst, en niet op de identiteit van een telefoongidsaanbieder of aanbieder van een telefooninlichtingendienst in het bijzonder.

Indien de gegevens voor een ander doel worden gebruiken, moet opnieuw de toestemming van de abonnee worden verkregen, hetzij door de partij die de gegevens oorspronkelijk heeft verzameld hetzij door de derde aan wie de gegevens zijn doorgezonden

Axel Desmedt
Lid van de Raad

Jack Hamande
Lid van de Raad

Luc Vanfleteren
Lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
Voorzitter van de Raad